

Геополітичний контраст: українці ще більше вірять у Європу на тлі глибокого скепсису щодо США

Панічне скорочення імперської матриці: як московські ракети помножили на нуль міф про нейтральність російського канону

Південь козацької країни на картах французьких інженерів проти географічних галюцинацій рашистів

Порт "Південний" контролює ГРУ ГШ РФ?

Генерал-лейтенант Крістофер Коутс: Смерть Путіна. Це – перша необхідна умова можливого тривалого миру


Елітна нерухомість діджея, фітнес-мільйони та кримінальний слід: як родина волинського податківця

Побережного «обросла» майном на 20 мільйонів

### Панічне скорочення імперської матриці: як московські ракети помножили на нуль міф про нейтральність російського канону

КУЛЬТУРА | СБ, 2026-06-13 08:30

Борис для палати



Дискусії довкола деколонізації міського простору в червні 2026 року вийшли на новий психологічний рівень, оголивши головний страх вітчизняних «ностальгуючих інтелігентів» — страх остаточної втрати власної актуальності.

За ввєненними тезами про «захист світової культури» та «багатство спільноти» насправді ховається глибока інтелектуальна лінь покоління, сформованих радянським запліям 1970–1980-х років. Голова Інституту національної пам'яті Антон Дробович **констатує**: адепти російського канону панічно бояться знімати свої звичні білі пальта непомилності, адже без імперської підтримки у великій цензури, КДБ та багнетів їхній «начитаний мінімум» раптово виявляється нікому не потрібним провінційним багатством. Вперше в історії українське суспільство уважає свій символічний простір без огляду на Москву чи Брюссель, змушуючи токсичну спадщину окупаційного міфу стикатися до її природних, вельми скромних світових масштабів.

### Ім страшно, бо вони втрачають значення

Цікаве спостереження описля всіх цих дебатів останнього часу про пам'ятники, назви вулиць, узких письменників та їхню спадщину. Мав розмови із декількома москофілами-пушкінстами і, здається, вловив їхнє основне занепокоєння. Вони бояться того, що наша культура набуває значення, а звична для них – втрачає його. Вони дуже не хочуть стати неактуальними.

Звісно, у своїй аргументації вони часто називають себе захисниками культури загалом, борцями за цінності високої духовності та багатства саме нашої спільноти. Вони хочуть уникнути звинувачень у захисті країни-агресора, тому переводять розмову на загальнокультурний рівень. Дуже часто вживають аргумент, що якийсь із їхніх розплеканих авторів насправді дуже важливий у світі, і ми програємо, якщо відмовимося від нього. На словах вони переживають саме за простих українців, але якщо пошкеребіти, то виявляється, що власне української культури вони й не знають. А головне – не хочуть дізнаватися.

Читайте також: **Істерична булгаковщина: пенсійний інтернаціонал від Хайфи до Маямі на захисті дешевої елітарності**

Ім не цікаво відкривати нове, дізнаватися про долю та спадщину «Розстріляного відродження» та пізншу дисидентську літературу. Ім зовсім не цікавий новий канон української літератури чи мистецтва. Ім абсолютно байдуже, які інші нові пам'ятники, не російським діячам, ставлять у наших містах. На запитання про читання інших класиків (українських, кримськотатарських, польських, чеських, грецьких, єврейських тощо), вони відмахуються, що вони не читали, бо то не на часі, не так значимо, а от російська література – то зовсім інше. І саме в такий спосіб вони доводять, що насправді ні за яку нашу культуру і спільноту вони не переживають взагалі. Вони її не знають, знати не хочуть, а часом і не можуть.

Але їм дуже подобається статус-кво, де вони вже прочитали і довідалися найважливіше (на їхню думку), де вони мають гуманітарний мінімум інтелігентної людини, що робить їх авторитетними та важливими. Де імперська матриця вже розказала їм, що вони важливі, що вони знають все необхідне, а решта – то або екзотичне, або чуже, або незначиме.

А тут виявляється, що все треба переглядати. Знову перечитувати. Дізнаватися нове. Злазити з усталених «духовних Єверестів» і знімати звичні білі пальта непомилності. Наново відкривати вимарану, закреслену, розстріляну, примушену до мовчання українську культуру. Оглядатися докола і бачити інші культури. А дехто взагалі посягає на святе! Каже, що все важливе і значиме для них колись тепер потрібно як мінімум переглянути, передивитися, передискутувати. Бо воно виявилось отруєним шовінізмом, зверхністю і підлабузництвом. Жалливо некомфортна для них пропозиція! Ім дуже тяжко визнати, що звільнення від імперського і тоталітарного вимагає перегляду символічних порядків, канону текстів, світоглядних орієнтирів. І не десь там у шкільній програмі чи навіть в університетах, які давно замінені для них, а скрізь – від пам'ятників у міському просторі до незмущених бесід за кавою. Але головне, що це вимагає не просто від конкретного чиновника чи закону. Це вже вимагає часу і спільноти. І до їхньої великої незручності що вимогу посилюють і роблять екзистенційно слухними московські ракети, обстріли міст, московські геноцидні розправи, а також заяви російських дівціві, в яких вони прямим текстом кажуть, що їхня культура – це зброя, і вони мають намір перемогти, використовуючи її, зокрема ефективно криміналізуючи в окупації інші культури, наприклад, українську.

Читайте також: **Лена Чиченіна: Пояснення істерики довкола Булгакова**

Іх просто трясє від того, що українська спільнота сама наважується ухвалювати рішення про саму себе, про свій символічний простір. Що нам для цього не треба дозволу ані з Москви, ані з Брюсселя, ані від ЮНЕСКО. Але найстрашніше – що не треба дозволу від їхньої пасивної меншості. Саме звідси всі ті доноси до міжнародних організацій в обхід всіх національних інстанцій. Саме звідси волання й апеляції до будитмо світової величі їхніх улюблених авторів й десятки переказів. Саме звідси вічне оглядання на Москву чи це гоцьє.

Ім просто нестерпно, що українська спільнота нарешті увласноє свій символічний простір, розпораджується ним і може собі дозволити сказати: «Ми цього не хочемо. Якщо нам щось болить чи неприємне, ми можемо це приборати». Ми хочемо віднайти те цінне і важливе, що було знищено і загорожено, завішено й прикрито ось цим ось усім компліментарним до росеюшки. Іх неймовірно тригерить, що щось наше набуває значення, і вони не мають над цим влади, а їхнє – втрачає значення, і ніхто не питає на це дозволу.

Тому їм дуже комфортно, що значна частина активних людей поступово приймає складне рішення про самопізнання, про критичну рефлексію минулого, про символічні репарації, про реабілітацію невинних жертв і великий труд відновлення та збереження несправедливо забутого.

Читайте також: **Як українці поховали «руський мір»**

Це нелегка дорога, і тут бувають помилки, казуси чи недоречності. Але ми маємо пройти її до кінця, обговорюючи і виправляючи, дискусуючи і переконуючи, щоб навчитися відповідати за себе, приймати складні рішення і вже назаважди бути головним чинником у своєму просторі.

На цьому шляху більшість символічних засад декількох поколінь людей, сформованих у 1970, 1980 та навіть 1990 роках, виявляються під загрозою. Виявляється, що якщо Україна відмовляється від їхніх ідолів, то простір їхньої уявної величі скорочується. Виявляється, що у світі тільки в РФ вони дійсно важливі і значимі, але РФ токсична і отруйна, тому перестав бути авторитетом для. А у світі їхні обожовані автори дійсно займають якісь свої ніші, але завжди на другому місці – одразу після власного канону, власних культурних героїв. І ось це вже дійсно нестерпно для них, бо виявляється, що в умовній Іспанії на першому місці Сервантес, а у Франції Гюґо, а в Польщі Міцкевич. А «іхнє все» Пушкін чи «іхнє дещо» Булгаков також стоїть на політиці, але в ряді з іншими. Є рідзинкою чи екзотикою, але точно не квінтесенцією і вершиною.

Так і виглядає останній бастіон російської експансії. Коли вже немає імперії та її влади. Коли вже немає навіть її регіонального впливу. Коли немає ілюзій вищості, підготованих Россотрудничеством та іншими агентами впливу. Залишається слашдиана отруєної культури в людях. Яка нестерпно хоче бути вищою, першою і головною. За будь-яку ціну. І коли її у цьому відмовляють і ставлять туди, де її місце – поряд з іншими, вона хамить, лищить, вивертається піною, люттю, звинуваченнями і ненавистю. Бо їй страшно. Страшно втратити значення і бути неактуальною. Їй панічно страшно скорочуватися до органічних меж, не забезпечених цензурою, охранкою, КГБ, політбюро чи безхребетним конформізмом псевдоділарів-імперців. Імперія скорочується і усихає, а слідом за нею і її культура, що звикла спиратися на тюрми і багнети.

Читайте також: **Письменник-воїн Артем Чех: Нагороди росіянам дають ті люди, чий міста росіяни не бомблять**

Неймовірно цінно, що ми проходимо цей шлях і все це можемо означити і обговорити. В цьому і криється віднайдення суб'єктності. Це додає цінності всім тим палким обговоренням та дебатам, що дозволяють нам розгледіти, з ким ми маємо справу і що насправді захищають адепти «московського міра».

Антон Дробович, керівник Центру прав людини та меморіалізації війни Київської школи економіки; колонка опублікована у **виданні УП**

На що тему:

- Музична деколонізація. Київська консерваторія нарешті позбулась імперського бренду
- Юрій Луканов: Булгакова скинули
- У Києві знесли пам'ятник Михайлу Булгакову
- Булгаков – це совєтській пломбір
- Богдан Буткевич: Знесення пам'ятника Булгакову - приклад Кіплінга
- Декомунізація на марші. Як у Полтаві з'явилися й потонули в історії пам'ятники Зигіну, Ватуліну та Пушкіну
- Пушкін проти Шевченка: росія й досі валяється в ногах тирана і смиглить, а Україна гордо стоїть
- Другий фронт, культурний
- У Ризі знесли пам'ятник Александру Пушкіну

Share 0

Читайте «Аргумент» в **Facebook** и **Twitter**

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

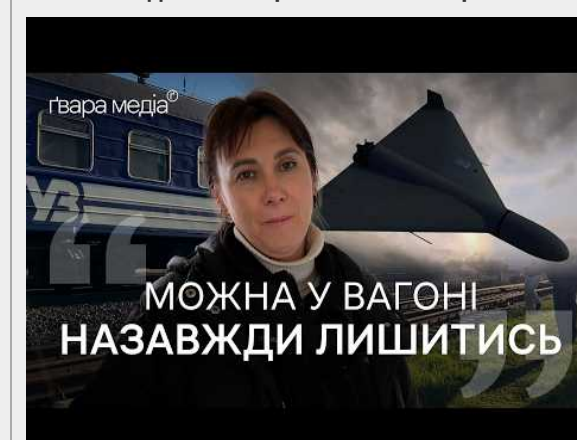

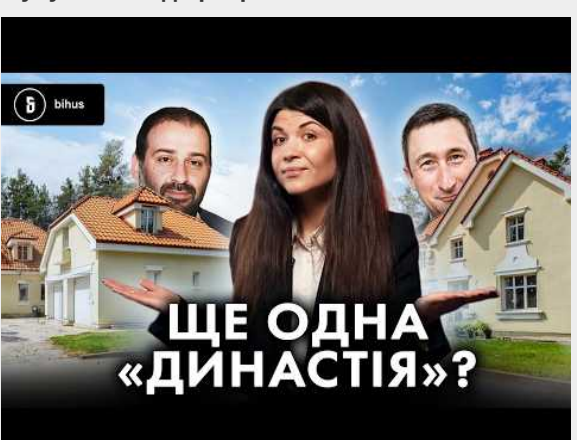
### КОМЕНТАРІ

ВІДЕО

Знайшлись нові МАСТКИ власників «Династія»: купуємо їх під прикриттям

Від "мафіозної держави" до ЄС: як Чорногорія бореться з корупцією

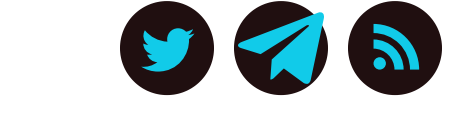
Укриттів немає, лише дощ: як працює евакуація з потягів під час атак російських загартників




### НОВИНИ

- 09.01 Російська мова позбавлена захисту європейськими правилами - указ президента
- 08.00 Дрони уразили морський термінал в Краснодарському краї, він палає
- 20.00 У суботу грози омийти дощами майже всю Україну
- 19.04 Ярослав Романчук: Свобода стала фейком
- 18.04 улц (мп) знуцається над Державою Україна та безкарно не повертає у державність монастир на Тернопільщині - попри рішення суду
- 17.04 Юрій Касьянов: Влада військових зневажає
- 16.08 Діє, як і підла Росія: Франція звинуватила ізраїльську компанію BlackSea у втручанні у вибори по всьому світу
- 15.05 "Національний пантеон" буде розташовано у Києві на схилах Дніпра - голова УІНП Алфьоров
- 14.21 Гринкевичам та експосадоцю МО Лисовському повідомили про нові підозри
- 13.33 Уражений у Кронштадті корвет «Бойкий» можуть списати — супутниковий аналіз

### ПІДПИСКА НА КАНАЛ



### НОВИНИ ПАРТНЕРІВ




Довічний вирок у Чернігові: мобілізований із психічними...

ДЕТАЛЬНІШЕ



Білий дім опублікував фото зустрічі Олександра Усика з...

ДЕТАЛЬНІШЕ



Офіційно: Карло Анчелотті підтвердив, що Неймар пропустить...

ДЕТАЛЬНІШЕ

### РЕКЛАМА




Олександр Кварта втік до Лондона після заяви про службу в...

ДЕТАЛЬНІШЕ



Скандал на хрестинах сина Аліни Гросу обурив усю країну

ДЕТАЛЬНІШЕ



Зниклі мільйони на лікування Віктора Розового: скандал з...

ДЕТАЛЬНІШЕ